

Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabesi hakkında 1/724 numaralı kanun lâyihası ve Adliye, İktisat ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı : 6/1894

31-V-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabesi hakkında İktisat vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyctinin 28-V-1930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Faaliyeti iktisadiyemizin mihverini ziraat teşkil ettiği cihetle ham maddeler ve bilhassa mahsulâtı ziraiye haricî mübadelâtımızda mühim biryekûn arz etmektedir.

Cihan harbini takip eden senelerde Avrupaam bir çok memleketleri tamamiyeti iktisadiyelerini temin maksadile ziraate mühim bir ehemmiyet atfedilmiştir. Deniz aşırı memleketler ise harp esnasında mahsulâtı ziraiyelerinin şöhretpiyasalarında kazanmış oldukları mevkileri muhafaza etmek için müessir bir fiat ve rekabet mücadelesine girişmişlerdir. Bunların fevkinde her memleket ziraî istihsâlini korumak maksadile bu mahsulâta müteallik gümrük tarifelerini yüksek bir seviyeye çıkarmıştır.

Bu amillerin başlıcası olarak mahsulâtı ziraiye satışları günden güne müşkülât peyda etmektedir. Gerçi ticaret teşkilâtının takviyesi, ticarî propagandanın tevsi ve ticaret mukavelelerinde ziraî mahsulâtımıza müsait tarifeler temini suretile satış nisbetlerimizin muhafaza ve inkişafına sarfı gayret edilmesi tabî isede cihan piyasasına arz edilecek malların sürümünü emin ve müstakar bir surette temin edecek en müessir tedabirin bu malların evsafı ticariyelerinin ıslâh ve tesbitini istihdaf eden tedbirler olduğu düşünölmektedir.

İhracatımızın en mühim kalemlerini teşkil eden tütün, üzüm, incir, fıncık, pamuk, afyon, yün, tiftik, yumurta, hububat, ve diğer maddelerin cihan piyasasında şiddetli bir rekabete maruzdur. İstihsâl şeraitimiz matlup olan tekâmül derecesine vasıl olmadığından büyük muameleler için esas olan yeknasaklık bir çok ihracat mallarımızda temin edilememekte ve ara sıra yapılan tağşişler ise Türk malının eyi şöhretine nakise iras ederek satışları işkâl eylemektedir.

İşte Türk malının istihsalinde tekemmül ve intizamı, satışında itimadı ve istihlâkinde rağbet ve emniyeti temin maksadile bu hususlara müteallik muamelelerin bazı esaslı usul ve kaidelere istinat ettirilmesi zarurî görölmüş ve "ticarette tağşişin men'i ve ihracatın korunması ve murakabesi,, hakkındaki kanun lâyihası vücade getirilmiştir.

Kanunun birinci maddesi mahsulâtımızın istihlâk piyasalarının taleplerine uygun evsaf ve esa-

sat dairesinde ihzar ve satışa arzını temin maksadile lüzum görülecek tedabirin kararname ve nizamnamelerle tatbikını istihdaf etmektedir.

Elyevm mahsulâtımız, istihsalden satışa arzına kadar geçirdiği safahatın hemen hiç birinde ticarî noktai nazardan bir murakabeye tabi bulunmamaktadır. Bu murakabesizliğin neticesi olarak bu mevaddın tağşış edilmekte, müstehlik piyasalara muayyen sınırlar ve nevilere ayrılmadan icabı derecesinde temizlenmeden ambalâjlarına ve zarflarına itina edilmeden sevkolunmakta, satış tarzlarına ticarî muamelâtın hiç tehammülü olmayan hile ve desiseler karıştırılmaktadır. Binaenaleyh müşterilerimiz bu yüzden mallarımıza mütereddit ve muhteriz davranmakta ve günden güne satışlar daha müşkül ve ağır şerait altına girmektedir.

Bunları, alıcıların emniyet ve itimadına mazhar kılacak her türlü takyidata tabi tutmakta memleketin iktisaden büyük menfaatları vardır. Bu itibarla işbu maddenin kurduğu esaslar dahilinde ihracat emtiamız, her birinin hususiyeti haline göre ayrı ayrı ahkâm ve şurut ile mukayyet kılınarak Türk emtiasına karşı alıcıların emniyet, itimat, rağbet ve teveccühü celp edilecektir.

Kanunun ikinci maddesi ile, mevzu ahkâma muğayir olan mevaddın satışının men'i derpiş edilmektedir. Bu memnuiyet birinci maddedeki esasatın temini tatbiki için müracaat edilecek en tabii çaredir.

Üçüncü maddede murakabesi derpiş edilen mevaddın yine birinci madde esasatına tevfiikan ihzar ve imal edilip edilmediklerini tahkik edebilmek için bunların hini imalde teftiş edilebileceklerini göstermektedir. Filhakika bazen bir maddenin yalnız satışa arzı veya ihracı arasında esasatı mevzua muvafık ihzar edilmiş olup olmadığını kestirmek güç veya faidesiz olabilir. Bunların ihzarı veya imali arasında da muayeneleri muktazidir. Kapalı kutular içinde veya konserve halinde bulunan mevât bu meyandadır.

Bazı mevaddın ticaret veya imal ve ihzarı işbu kanunla bir takım kuyudu şurut altına aldığı cihetle bunun üzerinde yapılan teftişatın netayici hakkında kırk sekiz saat zarfında alâkadarların haberdar edilmeleri kanunun 4 üncü maddesi ile şart kılınmakta, bu kadar az bir zamanda neticeden malûmat alan alâkadarların zamandan kaybederek büyük zararlara uğramadan kendini müdafaaya imkân bulması ve uzun zamanlar meşkûk vaziyette kalarak hattı hareketini tayinde müşkülâta uğramaması lehine mülâhazası hâkim olmuştur. Kanunun vazettiği takyidat ve mecburiyetlerden dolayı bir mal sahibi aleyhinde bir vaziyet tesbit edildiği takdirde o kimse işin derecesine göre mühim takyidat ve cezalara maruz kalacağı cihetle bu vadide murakabe ile mükellef olanların herhangi bir sui istimal pek büyük haksızlıkların tahaddüsüne sebebiyet verebileceği düşünülerek beşinci madde ile bu gibi halâtın şiddetli bir surette men'i gayesi istihdaf olunmuştur. Burada konulan cezaların ağırlığı, bu vadide yapılabilecek fenalıkların vüsati nazarı itibara alındığındandır.

Eşyayı ticariyenin birinci madde hükümlerine göre matlup şeraiti haiz olup olmadıklarını tayin için bunlardan icabında nümune almak ve tahlile tabi tutmak ta mevzubahstır. Nümune almağa salâhiyettar olanların bu salâhiyetlerini sui istimalde meydan vermemeleri meselesi pek ziyade şayanı ehemmiyettir. Bu işin nasıl yapılacağını kemali sarahtle tayinine lüzum hissedilmektedir. Alınacak nünunelerin miktarları ve sureti ahizlerini bu suretle alettafsil tasrih edilmiş değilse faraza afyon pek kıymetli olan mevaddan, intifa tasdik lüzumundan fazla miktarda nümune alınmasını ve bunun bir zarureti fenniye gibi gösterilmesi vardır hatır olabilir. Kanunun altıncı maddesi bu maksatla vazolunmuştur.

İşbu kanun alelumum mahsulâtımızın ticarî inzibat altına alınmasını vaz ettiğine göre bunun temini için, mahsulün müstahsil elindeki safhasından itibaren bu kuyuda tabi kılınması zaruridir. Köylünün pazarlara getirdiği afyon mağşuş ve hileli olursa, buğday ve alelumum zehair tozlu, topraklı ve yabancı tohumlarla dolu bulunursa ve bu suretle hileler ve ihtimamsızlıklar daha ilk ellerden başlarsa tabiidir ki bu kanunun hükmünü oralara kadar teşmil etmek ve daha bîdayetlerde bu halâta set çekmek icap eder. Buna binaendir ki kanunun yedinci maddesinde ittihaz olunacak tedabirin tacir olan veya olmayan her şahsa raci olduğu kaydolunmuştur. Müstahsil tacir değildir. Ve bu kanunun hükümleri yalnız tacir olanlara münhasır kaldığı takdirde mevzu kuyut ve şurut müstahsilin riayetkâr olması temin olunamaz.

İşbu maddede ve sekizinci maddede tadat olunan ve tedricen artmak suretile vazedilmiş olan cezalar derpiş edilecek tedabirin bihakkın tatbikini teshile matuf müeyyedelerden ibarettir.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 1/724

Yüksek Reisliğe

Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabe ve korunması hakkında İktisat Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 31 . V - 1930 tarih ve 6/1894 numaralı tezkeresile Adliye Encümenine havale edilen kanun lâyihası İktisat Vekili Şakir Beyefendi huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Memleketimizin iktisadiyatında mühim bir mevkii olan ziraî istihsal mevadının hariçte sürümünü ve satışını temin ve rekabete mukavemet için bu mevadın ticaretinde tağşişin men'i ve bu hususta murakabede bulunmak ve ihraç maddelerinin korunması için Hükümetçe tedbirler ittihaz edilmek ve şiddetli cezaî müeyyidelere bağlamak maksadile tanzim edilen lâyiha hakkında esbabı mucibe mazbatasında ve Vekil Beyin şifahî izahlarında serdedilen esbap ve mütaleat varit ve musip görülmüş ve lâyihanın esas itibarile kabulü kararkir olarak bazı maddelerinde tadiller icra edilmiştir.

Lâyihanın dördüncü maddesinde teftişi müteakıp yapılacak zabıt varakalarının alâkadarlara tebliğinden sonra kanunî takibatı istilzam edecek hallerde muamelenin ne suretle icra edileceğinin nizamname ve kararnamede tasrih edileceğine dair hükümde davanın tahriki yerine mutlak olarak kanunî takibatı icrası kaydının konması ve takibin şekil ve mahiyetine göre umumî hükümlere tevfiakan icra edilmesi lâzım geldiğinden bu fıkralar maksada daha muvafık olarak tadil edilmiştir.

Beşinci maddede teftiş ve murakabe ile vazifedar olan memurların sui istimalleri tahkikat ile anlaşıldığı takdirde işten el çektirilmek veya hizmetten ihraç edilmek hususunda İktisat Vekâletinin salâhiyetli olması tasvip edilmiş isede bu sui istimalin ikar şekline göre yapılması iktiza eden kanunî takip ve tahkik muamelelerinde memurun muhakematı kanunu cari olabileceği gibi irtişa suretile vukuu halinde kanunu mahsusuna göre Cümhuriyet müddei umumiliklerince hukuku âmme davası açılması ve Adliye müstantikleri tarafından ilk tahkikatın yapılması icap edeceğinden bu hükümlere göre maddenin yazılış tarzı değiştirilmiş ve maznun memurlar hakkında isnat olunan fasıldan dolayı muhakemelerinin men'ine veya beratlerine karar verilirse vazifelerine iade edilmesi de hakkaniyet muktazasından olduğundan bu husus maddede tasrih edilmiştir.

8 inci madde kararname ve nizamname hükümlerine muhalefeti itiyat edenler hakkında verilecek ceza meyanında ticaretten mahrumiyetlerine dair olan kayıtta ticaretten menlerine, diye kanunlarımızda kullanılan tabire uygun olmak üzere tebdil edilmiştir.

Lâyihanın bu tadille kabulüne encümence ittifakla karar verilmiş olup havale mucibince İktisat Encümenine arz olunur .

Adliye En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozgat	Antalya	İzmir	Kocaeli
<i>Mustafa Fevzi</i>	<i>Selâhattin</i>		<i>Ahmet Saki</i>	<i>Enver</i>	<i>Ragıp</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Zonguldak	Balıkesir	Erzincan	Manisa	Mardin	Ankara
<i>Nazif</i>	<i>Sadık</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Kemal</i>	<i>İ. Ferit</i>	<i>İhsan</i>
Âza					
Kayseri					
<i>Reşit</i>					

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Karar No. 35
Esas No. 1/724

5 - VI - 1930

Yüksek Reisliğe

Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabesi hakkında encümenimize muhavvel kanun lâ-yihası ve Adliye Encümeni mazbatası İktisat Vekili Şakir Beyin huzurile tetkik ve müzakere olundu :

Tağşişi men ve ihracatı murakabe etmek üzerefrada tahmil edilecek mecburiyetlerin mevzuu ne olması lâzım geleceğinin kanun ile tayini lâzımeden olduğu cihetle birinci maddede bunlar birer birer tadat edilmiş ve mecburiyetin ancak bu tadat edilen hususlar hakkında tatbik edilebilmesi ta-karrür ettirilmiştir. Bu mecburiyetin tatbik suretlerini alelittak yapmış olmamak için alâkadar te-şekküllerin mütalealarının alınmamasının lüzumu kadar beynelmilel teamülleri de göz önünde tut-mak faydalı görüldüğü cihetle ona göre bir fıkra ilâve edilmiştir. Birinci maddeye işbu kanun ile ihdasına mezuniyet verilen mecburiyetin ancak nizamname ile tesbit ve tatbik suretlerinin tayini dercedilmek hususunda Afyon Meb'usu İzzet Beyin teklifi zatında kanunun emrettiği hususun tesbit ve tayini ve kanunların tatbik suretleri Hükûmet tarafından hangi şekil kararlarla yapı-labileceği teşkilâtı esasiye ile takarrür ettirilmiş bulunduğundan ayrıca bunun ilâvesi zait gö-rülmüştür.

İkinci maddede ihracat eşyamızın hariç piyasalarında diğer memleketler mümasil eşyasile rekabetini temin etmesi tağşişin her suretle menedilmiş olmasına ve istandardize edilmiş bulun-masına mütevakkıf olduğundan bunları ihlâl eder surette ihraç edilmek istenen eşyanın umum menfatını muhafazaten ihracatın men'i muvafık görülmüş ve Hükûmete o suretle salâhiyet verilmiştir.

Üçüncü maddede şekle ait bazı tadilât yapılmıştır.

Dördüncü maddede müfettişlerin mutat teftişleri neticesinde rapor vermeleri ve bununda bir suretinin alâkadalara verilmesi ve yalnız gerek ihbar üzerine gerek teftiş neticesinde bu kanun mucibince cürüm addedilebilecek birhale vakıf oldukları takdirde zabıt varakası tut-maları ve böyle bir mahiyette de yine zabıt varakasının alâkadara tebliğ olunması muvafık görüldüğünden o yolda tadil olunmuştur.

Beşinci madde şekle ait tadille aynen kabul edilmiş ve altıncı madde tayyedilmiştir. Ce-zaya ait olan diğer maddeler hükümleri Adliye Encümeninin tadili veğhile encümenimizce tasvip olunmuş ve yalnız mükerrerler hakkında ahkâmı umumiyenin tatbik edilmesi ve bu kanunun istihdaf ettiği cürümleri itiyat haline getirenlerin itiyada esas olan sabık mahkûmiyet-lerinde uğradıkları cezaların iki misli cezaya ve ayrıca iki seneye kadar ticaret icrasından men'e mahkûm olmaları kâfi görülerek ayrıca birde belki umum sermayelerini ihtiva eden malın müsaderesini tecviz çok ağır addolunarak kaldırılmıştır.

Yedinci madde ile tevhit edildiğinden 8 inci, kanuna dereine lüzum görülemiyerek 9, 10 uncu maddeler tayyedilmiştir.

Havalesi veğhile Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. E. Rs.	M. M.	Kâ.	Ş. Karahisar	Yozgat	İzmir
Burdur	Mardin	Zonguldak	İsmail	Tahsin	Hüseyin
Mustafa Şeref	Ali Rıza	Hüsnü Rıza			
Manisa	Konya	Mardin	Adana		
Yaşar	A. Hamdi	Nuri	Zamir		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. 155
Esas No. 1/724

7/6/1930

Yüksek Reisliğe

Ticarette taşışın men'i ve ihracatın murakabesi hakkındaki kanun lâyihası ile Adliye ve İktisat Encümenleri mazbataları İktisat Vekili Şakir Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Mallarımızın ihracını ve diğer piyasalarda rekabetini temin etmek için taşışın men'i ve ihracatın murakabesi hakkında esaslı ve ciddî tedbirlerin lüzum ve faydalarını takdir eden encümenimiz kanun lâyihasını esas itibarile kabul etmiştir.

İktisat Encümeninin tesbit ettiği ve hile Hükûmetin bu bapta alacağı tedbirleri tatbika alâkadar teşekküllerin mütaleası alındıktan ve beynelmilel teamüller tetkik edildikten sonra ihraç mallarımızın en müsaitlerinden başlanması muvafık ve zarurî ise de bu tedbirlerin büyük ihraç limanlarımızdan çıkanlara hasrı aynı malın muhtelif mahallerde başka başka şartlara tabi tutulması gibi mahzurları itibarile doğru görülmemiş ve birinci madde buna göre tadil edilmiştir.

İkinci madde ibareye ait tashihle kabul olunmuştur.

3 üncü madde, almaacak nünuneler hakkında Hükûmetin altıncı maddesindeki hükmünün ilâvesi suretile tadil olunmuştur.

Dördüncü madde, İktisat Encümeni maddesinin ayıdır.

Beşinci madde, Adliye Encümeninin beşinci maddesinde eli işten çektirilmiş veya memuriyetten çıkarılmış olupta meni muhakeme veya beraet kararı alanların aynı vazifeye iadelerinde idarî mahzur görülürse muadil diğer bir vazifeye tayin edilebilecekleri hükmünün ilâvesi suretile tadilen yazılmıştır.

6 ncı madde, Adliye Encümeninin de kabul ettiği Hükûmet teklifinin yedinci maddesine teka-bül edip şeklen tadil olunmuştur.

7 inci, 8 inci, 9 uncu maddeler, Hükûmet teklifinin Adliye Encümenince de muvafık görülen 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddeleri olup alâkadarların - emniyetini mutazammın olmak itibarile ipkaların - da faide mülâhaza olunmuştur.

Müstaceliyetle müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Bütçe En. Reisi	R. V.	M. M.	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Bursa	G. Antep	Aydın	Burdur	Elâziz
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>		Mühendis <i>Mitat</i>	<i>Vahit</i>	<i>H. Tahsin</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	
Erzurum	Isparta	Konya	Kütahya	Bursa	
<i>H. Aziz</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>Niyazi Asım</i>	<i>Dr. Ş. Lâtfi</i>	

Hükûmetin teklifi

Ticarette tağşışın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkında kanun

MADDE 1 — Dahilî ve haricî ticaret menfaatlerini korumak ve ticaret malları üzerinde tağşış ve hilelere mani olmak üzere, menşei nebatî, hayvanî, madenî bilûmum mevat ile bunların nim mamûl ve mamûllerinin veyahut bunların terkiibinden husule gelen mevadın ihzarına, imaline, tathirine, muayyen sınıf ve nevilere tefrikine, asgarî vasıflarının tayinine istandardizasyonuna, ambalajlarına, zarfların satışlarına, nakil ve muhafazalarına ve bu hususta tabi olacakları usulü şerait ve bu gibi mevat için hususî veya ilmî muayyen alâmet ve izahat istimalî mecburiyetine müteallik tedabir ittihazı ve işbu muamelâtın sureti murakabesi hakkında 1593 numaralı umumî hıfzıssıhha kanununun 182 ve 183 üneü maddeleri ahkâmı mahfuz kalmak şartile İcra Vekilleri Heyeti lüzumuna göre alâkadar teşekküllerin mütalesası alındıktan sonra İktisat Vekâletinin teklifi üzerine kararname ısdarına veya nizamnameler tanzimine salâhiyettardır.

MADDE 2 — Evsaf ve şeraiti birinci madde mucibince tanzim edilen kararname ve nizamnameler ahkâmına uymıyan mevadın satış ve ihracı menolunabilir.

MADDE 3 — İşbu kanunun derpiş eylediği murakabeyi icraya memur edilenler murakabeye tabi mevaddan icap ettiği takdirde nümune almak ve imal, satış ve depo mahallerine müesseselerin açık ve faaliyette bulunduğu zamanlarda teftişatta bulunmak salâhiyetini haizdirler.

MADDE 4 — Her teftiş akabinde teftiş yapanlar tarafından bir zabıt varakası tanzim ve zabıt varakasının bir sureti 48 saat zarfında mal veya müessese sahibine veya mümessillerine tebliğ olunur. Zabıt varakalarının ayrıca hangi makamlara tevdi edileceği ve takibatı adliye müstelzim olanları hakkında ne suretle tahriki dava edileceği kararname veya nizamnamelerde tasrih edilir.

Adliye Encümeninin tadili

Ticarette tağşışın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 2 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 3 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 4 — Her teftiş akabinde teftiş yapanlar tarafından bir zabıt varakası tanzim ve bir sureti 48 saat içinde mal veya müessese sahibine veyahut mümessillerine tebliğ olunur. Zabıt varakasının ayrıca hangi makamlara tevdi edileceği ve kanunî takibatı müstelzim olanları hakkında ne suretle muamele yapılacağı kararname veya nizamnamelerde tasrih edilir.

İktisat Encümeninin tadili

MADDE 1 — Dahilî ve haricî ticaret menfaatlarını korumak ve ticaret malları üzerinde taşış ve hilelere mani olmak üzere menşei nebatî, hayvanî, madenî bilûmum mevat ile bunların min mamul ve mamullerinin veyahut bunların terki-binden husule gelen mevadın ihzarına, imâline tathirine, muayyen, smif ve nevilere tefrikına, asgarî vasflarının tayinine, istandardizasyonuna ambalâjlarına, ve bu hususlarda tabi olacakları usul ve şeraite ve bu gibi mevat için hususî veya millî muayyen alâmet ve izahat istimali mecburiyetine müteallik tedbirler almağa Hükûmet me-zundur.

Hükûmet, işbu mezuniyete dahil işleri alâkadar teşekküllerin mütaleasını aldıktan ve beynelmilel taamülleri tetkik ettikten sonra icabına göre ihraç mallarımızdan en müsait olanlarından ve büyük ihraç limanımızdan başlamak suretile ifa eder.

1593 numaralı umumî hıfzıssıhha kanununun 182 ve 183 üncü maddeleri hükümleri mahfuzdur.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince Hükûmetçe ittihaz olunup usulü veğhile ilân edilen evsaf ve şeraite uygun olmıyan mevadın satış ve ihracı menolunabilir.

MADDE 3 — İşbu kanunun derpiş eylediği mürakabeyi icraya memur edilenler icap ettiği takdirde, mürakabeye tabi mevaddan nümune alabilecekleri gibi müesseselerin açık ve faaliyette buldukları zamanlarda imâl, satış ve depo mahallerinde teftişte bulunmak salâhiyetini de haizdirler.

MADDE 4 — Her teftiş akabinde teftiş yapanlar tarafından bir rapor tanzim olunarak bir sureti mal veya müessese sahip veya mümessillerine verilir. Teftiş neticesinde bu kanun hükümlerine muhalif hareketi tebeyyün edenler hakkında bir zabıt varakası tanzim olunarak kezalik bir sureti 48 saat zarfında mal veya müessese sahibine veya mümessillerine tebliğ olunur. Zabıt varakalarının ayrıca hangi makamlara tevdi edileceği ve adli takibatı müstelzim olanlar hakkında ne suretle tahriki dava edileceği ayrıca bir nizamname ile tesbit olunur.

Bütçe Encümeninin tadili

Ticarette taşışın men'i ve ihracatın mürakabesi ve korunması hakkında kanun

MADDE 1 — Dahilî ve haricî ticaret menfaatlerini korumak ve ticaret malları üzerinde taşış ve hilelere mani olmak üzere menşei nebatî, hayvanî, madenî bilumum mevat ile bunların nim mamûl ve mamûllerini veyahut bunların terki-binden husule gelen mevadın ihzarına, imaline, tathirine, muayyen smif ve nevilere tefrikine, ambalajlarına, zarflarına, alım satım ve nakil ve muhafazalarına ve bu hususlarda tabi olacakları usul ve şartlara ve bu gibi mevat için hususî veya millî muayyen alâmet ve izahat istimali mecburiyetine müteallik tedbirler almağa Hükûmet me-zundur.

Hükûmet, bu mezuniyet dahilindeki tedbirleri tatbika alâkadar teşekküllerin mütaleasını aldıktan ve beynelmilel taamülleri tetkik ettikten sonra ihraç mallarımızın en müsaitlerinden başlar. 1593 numaralı umumî hıfzıssıhha kanununun 182 ve 183 üncü maddeleri hükümleri mahfuzdur.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince Hükûmet tarafından tesbit olunup usulü veğhile ilân edilen vasf ve şartlara uygun olmıyan mevadın satış ve ihracı menolunabilir.

MADDE 3 — İşbu kanunun derpiş eylediği mürakabeyi icraya memur edilenler icap ettiği takdirde mürakabeye tabi mevattan nizamnamele-rile tayin edilecek usul ve miktardan nümune alabilecekleri gibi müesseselerin açık ve faaliyette buldukları zamanlarda imâl, satış ve depo mahallerinde teftişte bulunmak salâhiyetini de haizdirler.

MADDE 4 — İktisat Encümenin aynen,

MADDE 5 — Teftiş ve murakabe ile mükellef olanlarla diğer bilumum alâkadar memurlardan vazifelerinde sui istimalleri yapılacak tahkikat neticesinde anlaşılınların derhal hizmetten ihracına ve mahkemeye tevdiine İktisat Vekâleti salâhiyet-tardır. Bu gibilerin sui istimalleri indelmuhakeme sabit olursa haklarında üç aydan üç seneye kadar hafif ve yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 6 — Herhangi bir malın nümunesi alınmak veya tahlili yapılmak mecburiyeti vazedildiği takdirde bu mecburiyeti ihdas eden kararname veya nizamnamelerde nünunelerin ne suretle ve ne miktar alınacağı ve tahlilleri ne suretle icra ettirileceği tasrih edilir.

MADDE 7 — İcra Vekilleri Heyetince ittihaz olunacak tedabir ve mukarrerata ve tanzim oluna-cak nizamnamelere muğayir hareket edenler tacir olsun veya olmasınlar haklarında mahkemelere fiillerinin mahiyetine göre beş bin liraya ka-dar ağır para cezası ve şayet bu fiillerinden dolayı ceza kanunu ile kavanini sairede tayin edilen ce-zalar daha ağır olursa onlar tatbik edilir. Ve tekerrürü halinde ağır para cezası iki misline ka-dar iblâğ ile beraber üç seneye kadar da hapis cezası hükmolunur. Ve bu gibiler hakkında itti-haz olunan bilecümle cezaî mukarrerat ayrıca masrafı kendi taraflarından tesviye edilmek şar-tile mahallî gazetelerle ilân edileceği gibi tacir olanların isimleri de ticaret odalarında bulundu-rulacak kara listelere dercettirilir.

MADDE 8 — Mukarrerat ve nizamnamelere muhalefeti itiyat haline koyanlar hakkında yukarıdaki para ve hapis cezalarının azamisi tatbik edilmekle beraber mallarının musaderesine ve kendilerinin azamî iki sene müddetle ticaretten

MADDE 5 — Teftiş ve murakabe ile mükellef olanlarla sair alâkadar memurlardan vazifelerin-de sui istimalleri yapılacak tahkikat neticesinde anlaşılınların İktisat Vekâletinin emrile derhal eli işten çektirilerek veya vazifeden ihraç oluna-rak tahkikatın mevzuuna göre kanunî takibat yapılarak evrakı Cümhuriyet Müddei Umumili-ğine tevdi olunur. Neticede maznun memura isnat olunan suç hakkında men'i muhakeme veya bera-et kararı verilirse vazifesine iade olunur.

MADDE 6 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 7 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 8 — Nizamname ve kararnamelere muhalefeti itiyat haline koyanlar hakkında yukarıki maddede yazılı para ve hapis cezalarının en yukarıki haddi tatbik edilmekle beraber malların-ın müsaderesine ve kendilerinin en fazla iki sene

MADDE 5 — Yapılacak tahkikat neticesinde teftiş ve mürakabe ile mükellef olanlarla sair alâkadar memurlardan vazifelerinde sui istimalleri anlaşılanlara İktisat Vekâletinin emrile derhal işten el çektirilerek veya memuriyetten ihraç edilerek tahkikatın mevzuuna göre kanunî takibat yapılır ve evrakı Cümhuriyet müddei umumiliğine tevdi olunur. Neticede maznun memura isnat olunan suç hakkında meni muhakeme veya beraat kararı verilirse vazifesine iade olunur.

MADDE 6 — Tayyedilmiştir.

MADDE 6 — Birinci madde mucibince ittihaz edilecek mecburiyetlere riayet etmeyenler tacir olsun olmasın haklarında mahkemelerce fiillerin mahiyetine göre beş bin liraya kadar ağır para cezası ve şayet bu fiillerinden dolayı ceza kanunu ile öbür kanunlarda tayin edilen cezalar daha ağır ise onlar tatbik edilir.

Mükerrerler hakkında ahkâmı umumîye tatbik olunur.

İşbu cürümleri itiyat haline getirmiş olanlar, itiyada esas olan sabık mahkûmiyetlerinde uğradıkları cezaların iki misli cezaya ve ayrıca iki seneye kadar ticaret icrasından mene mahkûm edilirler.

Madde 8, 9, 10 tyyedilmiştir.

MADDE 5 — Yapılacak tahkikat neticesinde teftiş ve mürakabe ile mükellef olanlara sair alâkadar memurlardan vazifelerinde sui istimalleri anlaşılanların İktisat Vekâleti hareketlerinin mahiyetine göre derhal ellerini işten çektirmeğe veya memuriyetten ihraça salâhiyettardır.

Bu gibiler haklarında tahkikatın mevzuuna göre kanunî takibat yapılır ve evrak Cümhuriyet müddei umumiliğine tevdi olunur.

Neticede maznun memur kendisine isnat olunan suç hakkında men'i muhakeme kararı almır veya beraet ederse vazifesine iade veya buna muadil diğer bir memuriyete tayin olunur.

MADDE 6 — Bu kanuna tevfikân Hükûmetçe alman kararlara ve nizamnamelere mugayir hareket edenler tacir olsun veya olmasınlar haklarında mahkemelerce fiillerinin mahiyetine göre beş bin liraya kadar ağır para cezası ve şayet bu fiillerinden dolayı ceza kanunu ile diğer kanunlarda tayin edilen cezalar daha ağır olursa onlar tatbik olunur. Ve tekerrürü halinde ağır para cezası iki misline kadar iblâğ ile beraber üç seneye kadar da hapis cezası hükmolunur. Bu gibiler hakkında ittihaz olunan bilcümle cezayı mukarrerat mahkemelerce ayrıca masraflar mahkûmlara raci olmak üzere mahallî gazetelere ilân ettireceği gibi tacir olanların isimleri de ticaret odalarında bulundurulacak kara listelere dercettirilir.

MADDE 7 — Bu kanuna tevfikân Hükûmetçe alman tedbir ve kararlara muhalefeti itiyat haline koyanlar hakkında yukarıdaki para ve hapis cezalarının azamisi tatbik edilmekle beraber mallarının müsaderesine ve kendilerinin iki seneye kadar ticaretten menedilmesine dahi hükmedilebilir.

MADDE 8 — Bu kanuna tevfikân Hükûmetçe alman tedbir ve kararların metinlerinde mer'iyet tarihleri her halde neşirlerinden itibaren on beş günden az olmamak üzere tasrih edilir.

mahrum edilmesine dahi hükmedilir.

MADDE 9 — Bu kanuna tevfikân tanzim edilecek kararname ve nizamnamelerin metinlerinde tarihi mer'iyetleri her mahalde neşirlerinden itibaren on beş günden az olamamak üzere tasrih edilir.

MADDE 10 — Bu kanunun tatbikatından mütevellit davalar mahkemelerce müstacel mevaddan olmak üzere rüyet edilir.

MADDE 11 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 12 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 / V / 1930

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

İsmet M. Esat Bf. M. Abdülhalik
İçtimada bulunmadı

Da. V. Ha. V. Ma. V.

Ş. Kaya Dr. T. Rüştü Ş. Saracoğlu

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.

Cemal Hüsnü Recep Şakir Dr. Refik

müddetle ticaretten menedilmelerine dahi hükmedilir.

MADDE 9 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 10 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 11 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 12 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 9 — Madde 10 aynen

MADDE 10 — Madde 11 aynen,

MADDE 11 — Madde 12 aynen

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden mu-
teberdir.

MADDE 8 — Bu kanun hükümlerini icraya
İcra Vekilleri Heyeti memurdur.